

כז א ב מ"י פ"ד מהל' מוקי ממון הלכה ג ועי' בהשגות ובמ"מ סמג עשין סא טו"ע ח"מ ס"י שגד סעיף ג: כח ג מ"י שס סמג שס טור ש"ע ח"מ ס"י ש"ד סעיף ג: כט ד דה מ"י שס ה"י יא טו"ש"ע שס ס"ט: ל ו ז מ"י פ"ג מהלכות אבידה הלכה י סמג עשין עד טו"ע ח"מ ס"י רסו סעיף חז:

מוסף רש"י

כולן נכנסו תחת הבעלים. מתחייבין בתקון כבעלים (ועי' ח"ד). שומר אבידה. שאלה אבידה והכניסה אל תוך ביתו ככתמי ואספתו אל תוך ביתו (ב"מ פב). רבה אמר בשומר חנם דמי. ואינו חייב אלא בפשיעה (ב"מ סב). רבי יוסף אמר בשומר שכר דמי. שגר מלוה (שם ושבושות. ח"ד).

פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו אכל מי"א. זהוילאזה לגזלה איירי מתני' דממוקי לה זירושלמי וא"ת ומנליה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיא זוקת דלהכי קאי דקתני וילאתה והזיקה דליכא למימר דכי היכי דמסרה לשומר חנם והשאל נכנסו תחת בעלים ה"ה גזלן דלגמא שומר הוא דמחייב אכל גזלן לא דמנינו דברים שהשומר חייב והגזלן פטור שהרי בכתשה צהמה הכתשה פהדרא וצפירות שהרקיצו מקצת מוכח בהגזל קמא (לקמן ד' טז): דגזלן אומר לו הרי שלך לפניך משום דלא חשיב שנינו ולא קניניה ופטור אפילו בפשיעה דלא קבל עליו שמייה אכל שומר כיון שמתחייב בכתשה דלא הדר' ובהרקיצו כולם אס נעשו בפשיעה כמו כן יתחייב בכתשה להדרא ובהרקיצו מקצתם כיון דקבל עליו שמייה דלמה לא יתחייב צוה כמו צוה שאין השומר קונה בשנינו ואפילו שאל דקי"ל דאף לשאל שמין כדרכי כהנא ורב אסי (לעיל ד' יא). ואין לומר דמתחייב לפי שאין יכולין לקיים זה מלות השצה משתלם מגופו דבגן ורגל איירי מתני' ויש כאן השצה מעליא כשמחזירים אותה לבעלים וי"ל דסבירא הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון שהזיק מרשות בעלים שהיו חייבין בשמייתה ואין הבעלים יכולים לשומרה לפי שגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה דלענין תקון אקרו בעלים כל מי שצדע לשומרה ולא דמי לתפסו ניזק לר"ע (לעיל ד' טז): דאפי' שומר חנם אינו על חלק חצירו דשותף אין מתכוין להחזיק רק בשלו ואינו צא להזיקא

לגזלה אפילו מתני' דממוקי לה זירושלמי וא"ת ומנליה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיא זוקת דלהכי קאי דקתני וילאתה והזיקה דליכא למימר דכי היכי דמסרה לשומר חנם והשאל נכנסו תחת בעלים ה"ה גזלן דלגמא שומר הוא דמחייב אכל גזלן לא דמנינו דברים שהשומר חייב והגזלן פטור שהרי בכתשה צהמה הכתשה פהדרא וצפירות שהרקיצו מקצת מוכח בהגזל קמא (לקמן ד' טז): דגזלן אומר לו הרי שלך לפניך משום דלא חשיב שנינו ולא קניניה ופטור אפילו בפשיעה דלא קבל עליו שמייה אכל שומר כיון שמתחייב בכתשה דלא הדר' ובהרקיצו כולם אס נעשו בפשיעה כמו כן יתחייב בכתשה להדרא ובהרקיצו מקצתם כיון דקבל עליו שמייה דלמה לא יתחייב צוה כמו צוה שאין השומר קונה בשנינו ואפילו שאל דקי"ל דאף לשאל שמין כדרכי כהנא ורב אסי (לעיל ד' יא). ואין לומר דמתחייב לפי שאין יכולין לקיים זה מלות השצה משתלם מגופו דבגן ורגל איירי מתני' ויש כאן השצה מעליא כשמחזירים אותה לבעלים וי"ל דסבירא הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון שהזיק מרשות בעלים שהיו חייבין בשמייתה ואין הבעלים יכולים לשומרה לפי שגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה דלענין תקון אקרו בעלים כל מי שצדע לשומרה ולא דמי לתפסו ניזק לר"ע (לעיל ד' טז): דאפי' שומר חנם אינו על חלק חצירו דשותף אין מתכוין להחזיק רק בשלו ואינו צא להזיקא

פשיטא כיון דאפקוה קיימא לה ברשותיהו אכל מי"א. זהוילאזה לגזלה איירי מתני' דממוקי לה זירושלמי וא"ת ומנליה דקיימא ברשותיהו אפי' להתחייב על מה שהיא זוקת דלהכי קאי דקתני וילאתה והזיקה דליכא למימר דכי היכי דמסרה לשומר חנם והשאל נכנסו תחת בעלים ה"ה גזלן דלגמא שומר הוא דמחייב אכל גזלן לא דמנינו דברים שהשומר חייב והגזלן פטור שהרי בכתשה צהמה הכתשה פהדרא וצפירות שהרקיצו מקצת מוכח בהגזל קמא (לקמן ד' טז): דגזלן אומר לו הרי שלך לפניך משום דלא חשיב שנינו ולא קניניה ופטור אפילו בפשיעה דלא קבל עליו שמייה אכל שומר כיון שמתחייב בכתשה דלא הדר' ובהרקיצו כולם אס נעשו בפשיעה כמו כן יתחייב בכתשה להדרא ובהרקיצו מקצתם כיון דקבל עליו שמייה דלמה לא יתחייב צוה כמו צוה שאין השומר קונה בשנינו ואפילו שאל דקי"ל דאף לשאל שמין כדרכי כהנא ורב אסי (לעיל ד' יא). ואין לומר דמתחייב לפי שאין יכולין לקיים זה מלות השצה משתלם מגופו דבגן ורגל איירי מתני' ויש כאן השצה מעליא כשמחזירים אותה לבעלים וי"ל דסבירא הוא דגזלן נכנס תחת הבעלים דכיון שהזיק מרשות בעלים שהיו חייבין בשמייתה ואין הבעלים יכולים לשומרה לפי שגזלה מהם יש על הגזלן לשומרה דלענין תקון אקרו בעלים כל מי שצדע לשומרה ולא דמי לתפסו ניזק לר"ע (לעיל ד' טז): דאפי' שומר חנם אינו על חלק חצירו דשותף אין מתכוין להחזיק רק בשלו ואינו צא להזיקא

א) לעיל מד: ט לעיל יא: ז"מ לו: א ז"מ טו. פב. שבוטת מד. מדרס לג: ד (דברים ו), א) (ד"ה שלוחו), ו) (ד"ה אה), ו) (ע"י ז"מ מג), ח) מהר"ש בשם מה' שכתב הגיה דמלת סברות ז"ל שפירות, ט) (ז"מ פב).

הגהות הב"ח

א) חוב' ד"ה פשיטא וכו' דמה שהא בשומר:

הגהות הגר"א

א) חוב' ד"ה המעמיד כי אפילו ברה"ר כו. ג"כ אכל דרש"י ספק דמי: ב) ר"ה נהיה כי אלא דוקא כו. ג"כ והג"א (פ"ב דטובה וע"ש ב"ר) ופ"י כתבו דנשעה ששקא אפילו יטול לקיים שתיים פטור ע"ש: ג) בא"ד ונראה לר"י דהלכה כו. ג"כ וי"ף ורמב"ם חולקין ע"י:

רבינו חננאל

פשיטא כיון דפקוב קיימא לה ברשותיהו. אמר רב מתנה אמר רב המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב. מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו וכול'. ואוקימנא מטר בעל הבית בהמתו לרועה ומסרה הרועה לברזיליה. פ"י כרזיליה רועה תחת ידו הרועה הגדול מקבל מבני אדם ויש לו אחרים תחת ידו שמוטר להן ויצאין ומרעין אותם ביצר, וכרזילא לרועה כמו ריש דוכנא למלמדי תינוקות. ומילתא בריהו היא דכל מאן דמטר לרועה אדעתא דמטר הוא לכרזיליה, ולפיכך אין יכול לטעון אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, ומאחר שמסר לכרזילא נפטור הרועה ודין בעל בהמה עם כרזילא. המוצא אבדה ואינו מכיר בעליה ושומרה עד שיבואו בעליה, רבה אומ' בשומר חנם דאמי דהא לית ליה הגאה מידי, רב יוסף אמ' בשומר שכר בההיא הגאה דלא בעי מיהב ריפתא לעני, דקימא לן מתעסק במצוה פטור מן המצוה. איכא דאמ' מאי טעמא שעבודי שעבדיה רחמנא בעל כורחיה הילכך הוי עלה שומר שכר. ואותיב ליה רב יוסף

למימסר לברזיליה איכא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה לאחר ש"מ מאי מסרה לרועה מסר רועה לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא ישומר שמסר לשומר חייב אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני והוא הדין לאחר: איתמר שומר אבידה רבה אמר בשומר חנם דמי רב יוסף אמר וכש"ש דמי רבה אמר בשומר חנם דמי מאי הגאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כש"ש דמי יבההיא הגאה דלא בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי כש"ש איכא דמפרשי הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך כש"ש דמי (סימן החזירה לעולם השב חייא אמרת נשבר שכר) איתביה רב יוסף לרבה החזירה

להחזיק רק בשלו ואינו צא להזיקא חלק חצירו מרשותו כמו גזלן ועוד כיון דגזלן קמה ליה ברשותיה גס לענין אונסין יש לחשב בעלים יותר משותף והכי משמע לישנא דקמה ברשותיהו לכל מיילי יש לו להועיל כאן: **המעמיד** בהמת חבירו ע"י קמת חבירו חייב. ואע"פ שאין הבעה שלו חייב מטעם שן ורגל דאע"ג דכתבי בעירה כדדייה חשיבא הואיל והוא עשה כמו מדליק פשתנו של חצירו נצרו של חצירו אכל אין לפרש דמחייב מטעם אש דברי זיקא והוי כאלו נותן לשם אש ואע"ג דפטרינן נותן סס המות לפני צהמת חצרו שאני התם או משום דלא עבדא דלחלה או משום דה"ל שלח תאכל כדלמך לעיל (דף טז): דא"כ מטעם זה ה"ל להתחייב א) אפילו ברה"ר ולא משמע בשום דוכתא דלחייב ברשות הרבים שן אפילו מקרב צהמתו אכל הפירות ומעמידה עליהו: **הבישה** אמרת לן. ומחילה היה סובר דמעמיד צהמה היינו שמחזיק צידו האפסר ומוליכה ממש על הקמה ומעמידה שם ולהכי הוה פשיטא טפי: ו**ר"י** ס"מ נמי שהבישה. לגזלה מיירי דממוקי לה זירושלמי ולא חשיב לה מילתא דפשיטא כמו שהיה חושב המקשה ולא חייש לפרש למה אין פשיטא לפי שקל להצין: **בההיא** הגאה דלא קבעי **ר"י** ריפתא **לעניא**. משום דעוסק במלוה ודוקא בשעה דמתעסק בה כגון שוטח לנורכה או משום עסק שארץ ליה לאצירה אכל בשביל שאצירה צביתו לא יפטור מלמיתב ריפתא לעניא כיון שיוכל לקיים שתיים כדמוכח בסוכה (דף כה. וס"ה) דלא נפקא לן מקרא דעוסק במלוה פטור מן המלוה ב) אלא דוקא היכא שאינו יכול לקיים שתיים וסבירא הוא דלטו אדם שיש לו תפילין בראשו וליצית בצגדו ומזוזה בפתחו יפטור מן המלוה ועוד דצפרק אין צין המודר (מדרס לג): אמר דפרוטה דרב יוסף לא שכיח ואי פטרת ליה כל זמן שהאצירה צביתו שכיח ושכיח הוא פסק ר"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף משום דאמרינן באין צין המודר (ס"ה) דכ"ע אית להו פרוטה דרב יוסף ואפילו מאן דשרי למודר להחזיר אצירה לא שרי אלא משום דפרוטה דרב יוסף לא שכיח ואור"י דאצירה ראייה כלל דגס רבה מודה לרב יוסף דעוסק במלוה פטור מן המלוה אלא דס"ל דלא נעשה שומר שכר כן ומ"מ הוא נהנה לכך אסור למודר אכל לא הוה שומר שכר ואין לדקדק נמי בשמעתין דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם בגינתו המשתמרת וקמ"ל דלא צענין דעת בעלים כדרכי אלעזר והכי מוקי לה סוגיא דאלו מציאות (ז"מ ד' טו. וס"ה) כי נראה דרבה קבלה מרב יוסף דקרא דכר"א אחי ורבה נמי שהיה מדקדק מתחילה דכשומר חנם דמי לא משמע ליה קרא אלא אסמכתא בעלמא דהא טעמא משום דמאי הגאה קא מטי ליה כלעיל ולא פליגי רבה ורב יוסף אלא בצבצא בעלמא וה"פ דההיא דאלו מציאות (ש"ס ד' נא). אי דמנטרל לרבה כדאית ליה מפשיעה לרב יוסף כדאית ליה מגניבה ואצירה פשיטא דלהא לא כריך קרא ב) ונראה לר"י דהלכה כרבה בכל מקום לגבי רב יוסף בר מסדה ענין ומחנה כדאיתא במי שמת (ז"מ ד' קמג): ואין לפרש דהיינו דוקא בצבא בתרא כמו שיש מפרשים מדלמך במי שאחוזו (גיטין ד' עד: וס"ה) ותסבירא הוא קי"ל כרבה ובהא אין הלכה כרשב"ג ואין לומר דשמא צההיא מילתא קיימא לן דהלכה כרבה דהוה ליה למימר והא קי"ל צהא הלכתא כרבה כדלמך ובהא אין הלכה כרשב"ג ועוד דצפרק המפקיד (ז"מ מג). גבי מפקיד מעות אכל שולחני מותרים ישתמש בהן (זכורים לא ישתמש בהן) לפיכך אס אצדו חייב באחריותם קאמר רב נחמן דקי"ל כוותיה דדיני נאנסו לא דמשום שהמירו לו חכמים להשתמש בהן אינו נעשה רק שומר שכר א"כ צאלו מציאות (ש"ס דף כט). גבי מה יהא דמייס רבי טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אס אצדו חייב באחריותן לא הוי אלא ש"ס כמו שאמר שם לרבה ואין לומר דהתם מודה רב נחמן דחייב צאונסין משום הימר משמיש משום דבלאו הכי היה שומר שכר שהיה שומר אצירה דאין זה סבירא דמשום שני (ס"ה סברות דפטור מלמיתב ריפתא לעניא ועוד דמותר להשתמש לא יעשה בשביל כך שאל אלא ש"ס בעלמא ועוד יש להביא ראייה דהלכתא כרבה דממוקי סתמא דגמרא (ט) מתניתין דהאומנין (ז"מ דף פ): הלואה על המשכון שומר שכר מחורתא דלא כרבי אליעזר דלמך דלמך במלוה חצירו על המשכון ואצד ישבע ויטול מעותיו ולרב יוסף הו"מ לאוקמה אפילו כרבי אליעזר דלמסקנא מוקי כולהו אליציה ופלוגמיהו במלוה כריך למשכון אי מלוה קעביד אי לא פ"י שארץ למשכון להשתמש צו ופוחת לו והולך מהלואתו כך פירש התם בקונטרס וא"כ הו"מ לאוקמה מתניתין באין כריך למשכון דכ"ע מלוה